

[Hans Thyge Jacobsen.]

ling hos den besluttende myndighed og under en sådan besluttende myndigheds ansvar. Jeg må derfor indtrængende henstille, at man i det udvalg, som bliver nedsat, vil give sig tid til at overveje tingene grundigt, hvis man ønsker at nå frem til en samling af alle — og det drejer sig jo ikke alene om os her i dette høje ting, men først og fremmest en samling af alle ud over det hele land.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed fordybe mig i en yderligere argumentation om problemerne vedrørende etkammersystem eller tokammersystem. Hvis lovforslaget efter endt udvalgsbehandling kommer til tredje behandling her med bibeholdelse af forslaget om et rent etkammersystem, må jeg måske ved den lejlighed få lov til at komme med yderligere bemærkninger. Men der er et enkelt punkt, jeg gerne vil henlede ærede medlemmers og navnlig ærede kommende udvalgsmedlemmers opmærksomhed på.

Man har fundet det forsvarligt — og man har hertil indhentet den juridiske bistands accept —, at der samtidig med folkeafstemningen om den nye grundlov skal finde en særlig folkeafstemning sted vedrørende spørgsmålet om valgretsaldere. Uanset at den juridiske sagkundskab, professor Poul Andersen, har givet sin tilslutning til, at dette skulle være juridisk forsvarligt, må jeg mene, at det i praksis er ganske overordentlig uheldigt. Hvorledes kan man forlange af vælgerne, at de skal stemme for en grundlovsændring, sige ja til en ny grundlov, i hvilken der på et for mange vælgere væsentligt punkt står en tom plads: valgretsaldere bestemmes senere. Det vil sige, den bestemmes ved en folkeafstemning, der finder sted nu, i samme øjeblik, og om hvis resultat vælgeren ingenting ved. Man kan da ikke stille vælgeren i en så urimelig situation.

Lad mig prøve med at par eksempler at vise, hvordan det i praksis vil forme sig. Der er jo mange, der er tilhængere af den nuværende valgretsaldere, 25 års valgretsaldere, og jeg hørte i går det ærede medlem hr. Elgaard ytre, at man havde stillet disse

vælgere uheldigt, fordi man ikke havde givet dem lejlighed til ved den sideløbende folkeafstemning at stemme om deres standpunkt. Det er rigtigt, men jeg må dog mene, at disse vælgere i virkeligheden er heldigt stillet, for de skal jo blot stemme nej til selve grundlovsforslaget.

Men nu de vælgere, som har det på den måde, at de står og skal vælge mellem 23 år og 21 år! I det øjeblik de går ind i stemmerummet, er det ganske umuligt for dem at vide noget om, hvad det er, de stemmer for — for det afgøres ved en sideløbende folkeafstemning. Det er en urimelig situation at bringe vælgerne i, og jeg vil meget indtrængende henstille, at man får dette forhold rettet. Man kunne f. eks. gøre det på den måde, at man lod den planlagte folkeafstemning om valgretsaldere foregå på et tidligere tidspunkt, således at vælgerne kan vide, hvad de har at rette sig efter den dag, de skal til afstemning om selve grundlovsændringen.

Det var da en måde at gøre det på, selvom jeg er klar over, at vi får valg og folkeafstemninger nok endda i den tilstundende sommer. Men alligevel, den situation, jeg her har skildret: at vælgeren på selve folkeafstemningsdagen ikke ved, ikke kan vide, hvad det er for en grundlov, han med hensyn til dette punkt om valgretsaldere eventuelt kommer til at vedtage — for det afgøres i de hemmelige rum ved siden af ham —, er ikke holdbar.

Må jeg dernæst have lov at fremføre et synspunkt, som jeg har overvejet, nemlig dette, om det overhovedet er lovmedholdeligt — grundlovsmedholdeligt — at give de 21-årige stemmeret ved den sideløbende folkeafstemning. Man kan naturligvis gøre det ved en lov, man har vedtaget — ja, det er jeg nu endda ikke sikker på. Såvidt jeg ved, kan valgretsaldere kun ændres i kraft af en grundlovsændring. Hvordan er man overhovedet nået dertil, at de 21-årige kan komme til at stemme, før der er lovhjemmel derfor? Og det er der jo ikke — ikke grundlovs-mæssig lovhjemmel i hvert fald.

Jeg tror, der her er noget, som må over-